

Vi i **LOP**

Medlemsblad for
LOP – Landslaget for
offentlige pensjonister

NR. 2 – 2012 – Årg. 67

Nytt fra sentralstyret s. 4

Følg med i vervekurransen s.8

Intervjuet: Hedvig Wist s. 14

innhold

Lederen.....	3
Vellykkede kurs for tillitsvalgte i LOP	5
Vervekonkurransen 2012	8
Pensjonsutvalget	10
Helse - og omsorgsutvalget	12
Turutvalget	13
Forfatter med mening	14
Trygg i hjemmet.....	16
Frimos fristelser	18
LOP-skjortene er kommet!.....	19
Sekretariatets spalte	20
Lokallsider	22
Leserinlegg.....	24
Flere heltidsansatte i helsesektoren	29
LOP-representantene i eldreråd 2011-2015	31

Medlemsblad for Landslaget for offentlige pensjonister, LOP, som er en uavhengig, partipolitisk og livssynsøytral interesseorganisasjon for pensjonister fra offentlig sektor.
www.lop.no

Årgang 67
Utkommer 4 ganger årlig
ISS 1890-3398
Opplag: 15 000

REDAKTØR
Maj Lindholt
91 72 77 91
tomaholt@start-no
Tømtesvingen 30
2013 Skjetten

REDAKSJONSRAÐ
Turid Frimo
Bjørn Røgden
Lillian Saxegaard

ANNONSER
May Helland
72 88 62 02
476 72 692
els-hell@online.no

Ole Sandvik
926 46 269

LAYOUT OG TRYKK
Merkur Trykk AS
www.merkurtrykk.no

Redaksjonen avsluttet 2. mai
Frist for nr. 3-2012:
7. august.

Signerte artikler står for skribentens egne meninger.

SEKRETARIAT
Oslo
Kontor: Stortingsgt. 2
Postadresse: Pb 2083 Vika,
0125 Oslo

Kontortid:
man - fre 10:30 - 18:00
Telefontid
12:00 - 15:00
lop@online.no
Rana

Sekretariatsmedarbeider:
Tove Lian
Telefontid:
mand-fre: 09.00-13.00
75 15 03 02
456 30 948
hel-lia@online.no
Petter Grubensgt.9
8624 Mo i Rana

SENTRALSTYRET
Leder: Kjell Helland
72 88 62 02
975 95 484
kedhella@online.no

Nestleder:
Turid Frimo
22 23 05 25
470 26 939
tfrimo@gmail.com

Styremedlemmer:
Leon Skogvold
906 32 500
smskog@online.no

Åshild Hauan
75 56 20 32
948 41 130
aa-haua@online.no

Magne Helland
51 97 99 34
475 10 794
magne.helland@lyse.net

Aagot Flagstad
61 25 41 79
flagstad@bbnett.no
Johannes Bolstad
56 30 12 69

johannes.bolstad@bkkfiber.no
Varamedlemmer:
Nils Kristian Lie
62 50 90 24
952 19 026
ragnils@gmail.com

Turid Mæhre Olsen
75 17 09 25
924 56 568
turid.arna.olsen@hotmail.com

Sigurd Dybvik
911 07 120
sidy@mimer.no

Pensjonsutvalget
Hans Erik Pettersen
905 43 413
hansep@online.no

Helse- og omsorgsutvalget
Ove Kr. Mjølnerød
480 74 032
mjolnerod@online.no

Kurs- Kontakt- Konferanse-
utvalget
Leon Skogvold
906 32 500
smskog@online.no

Turutvalget
Jan Eirik Svae
926 54 577
Jan - erik.svae@czi.net

Merkur-Trykk er
PSO-sertifisert
Vi tar kvalitet på alvor!

Merkur-Trykk er
godkjent som
svanemerket bedrift.

Vi er i gang

Sommeren nærmer seg med raske skritt, og vi kan så langt dette året se tilbake på stor aktivitet både sentralt som lokalt. Noe som gir grunn til optimisme med tanke på det videre arbeidet i organisasjon vår. Jeg har hatt gleden av å besøke en rekke av våre lokallag i løpet av denne våren. Det jeg opplever er at det er stor aktivitet, gode møter både sosialt og kulturelt og ikke minst at medlemsvervingen har kommet godt i gang. Kursutvalget høster mange lovord for den tillitsmannsopplæring de nå har iverksatt. For organisasjonen er dette positivt med tanke på fremtidig rekruttering av tillitsvalgte.

Trygdeoppgjøret

Trygdeoppgjøret er vel i havn, men hvor vi fortsatt må leve med en underregulering på 0,75 prosentpoeng. For oss i Landslaget for offentlige pensjonister er det en prioritert sak å kunne få fjernet denne underreguleringen som trådte i kraft i 2011. Det som er klart er at dette må løses politisk gjennom en lovendring. Sentralstyret vurderer derfor nå på hvilken måte vi skal følge opp dette.

Statstilskudd til pensjonistenes organisasjoner

Fra Arbeidsdepartementet foreligger det nå forslag til forskrift når det gjelder tilskudd til pensjonistenes organisasjoner. Vi i LOP er glad for at dette forslaget nå er fremmet. Frem til i dag har departementet overlatt til Pensjonistforbundet og fordele statens tilskudd til de ulike pensjonistorganisasjonene. Noe som ikke har vært i tråd med forsvarlig forvaltning av statens økonomiske midler, samt at Pensjonistforbundet uten tvil har vært inhabil i en slik sammenheng. I tillegg til at det på ingen måte har vært noen rettfærdig fordeling av statsstøtten. Sentralstyret

i LOP har derfor engasjert seg sterkt i denne saken for å få gjort nødvendige endringer. Vi har skrevet brev og vært hvert i kontakt med både Arbeids- og sosialkomiteen i stortinget og Arbeidsdepartementet. Vi er derfor glad for at den foreslåtte forskriften for fremtidig fordeling av statsstøtten til pensjonistorganisasjonene, er helt i tråd med vårt forslag til departementet. Her fortjener derfor både statsråden og Arbeids- og sosialkomiteen en takk for at de har ryddet opp i en ordning som på mange måter ikke fungerte på noen god måte.

Tannhelse

Vi har nylig gjennom media blitt gjort kjent med at det fortsatt ikke vil bli gitt offentlig støtte til tannhelse. Dette samsvarer lite med hva blant annet regjeringspartiene har lovt i sine partiprogram. Dette beklager vi sterkt. Vi har ved en rekke anledninger tatt opp spørsmålet om at eldre over 67 år som ikke omfattes av retten til fri tannbehandling må få dekket utgiftene sine og kun betale en egenandel. Da vi deltok i drøftingsmøte med regjeringen om statsbudsjettet for 2013, presiserte vi nødvendigheten av at noe ble gjort på dette området. Det ble da vist til at tannhelse var et satsingsområde, og det ble lovt at regjeringen skulle komme tilbake til dette. Vi forventer derfor nå at det blir tatt grep fra regjeringens side, slik at neste års statsbudsjett imøtekommer vårt krav om offentlig støtte til tannhelse for de over 67 år.

Pensjonistforbundet og forhandlinger

I et introduksjonsbrev for medlemsverving som Pensjonistforbundet har sendt ut til landets pensjonister hevder de at: «Som eneste pensjonistorganisasjon forhandler vi med regjering om stats – og trygdebudsjettene.» Dette er direkte feil. Det faktiske forhold er at når det gjelder

statsbudsjettene så deltar Pensjonistforbundet, i likhet med Landslaget for offentlige pensjonister (vi gjennom vår samarbeidsavtale med Unio) i drøftinger med regjeringen i saker vi ønsker fremmet. Jeg kan vanskelig se at regjering/storting vil kunne akseptere at pensjonistorganisasjonene skal kunne forhandle om statsbudsjettet som er stortingets ansvarsområde. Når det gjelder trygdeoppgjørene så heter det drøftinger/forhandlinger. I all hovedsak er også trygdeoppgjørene drøftinger. Det eneste punktet hvor det kan oppstå reelle forhandlinger er hvis noen av partene (les: regjeringen) hevder at «spesielle forhold» skal holdes utenfor den generelle lønnsveksten trygdeoppgjøret skal sammenliknes med. Noe som skjer ytterst sjelden. Denne form for salgsmetoder som Pensjonistforbundet her utøver må derfor betraktes som villedende markedsføring. Jeg håper derfor at Pensjonistforbundet som er en så viktig aktør i pensjonist-sammenheng, i fremtiden opptrer mere seriøst enn å gi denne type villedende informasjon.

Til slutt vil jeg ønske alle våre medlemmer en riktig god sommer!

Kjell Helland
Leder

Nytt fra sentralstyret

Sentralstyret har i perioden fra forrige nummer av "Vi i LOP" hatt mange spennende oppgaver:

Kurs for tillitsvalgte er gjennomført for 50 tillitsvalgte fra Nordland og Troms i Bodø og Akershus, Hedemark, Oppland, Oslo og Østfold i Oslo. 21. mai står LOP Midt-Norge for tur i Trondheim (mens Vi i LOP «går i trykken»), og vi håper kursopplegget vårt blir like godt mottatt der som i Bodø og Oslo, se for øvrig egen artikkel her i bladet.

Møter med myndighetene: Leder møtte for Unio i drøftingsmøtet med Arbeidsdepartementet 20. januar, hvor våre krav til statsbudsjettet 2013 ble lagt fram, nestleder møtte på oppfølgingsmøtet 13. april. Trygdeoppgjøret var 15. og 16. mai og der møtte leder i Unio's delegasjon.

Møter med andre organisasjoner: 21.mars hadde leder og nestleder møte med Skolelederforbundet hvor det ble enighet om en samarbeidsavtale. Etter Skolelederforbundets landsmøtevedtak om at pensjonistene ikke lenger er kollektive medlemmer av LOP har vi nå en avtale, hvor Skolelederforbundets pensjonistmedlemmer melder fra til Skolelederforbundet om de ønsker å være medlemmer av LOP, og da tar Skolelederforbundet seg av det rent tekniske i forhold til kontingenter og lignende.

21.mars hadde leder og nestleder også et møte med leder for pensjonistene i Utdanningsforbundet, Eva Nærby, for å diskutere et nærmere samarbeid med dem.

21. april var leder i Bodø og holdt foredrag for pensjonistorganisasjonen i Utdanningsforbundet.

10. mai var det et forberedende møte i Norsk Pensjonistforbund i forbindelse med trygdeoppgjøret, hvor nestleder møtte sammen med Unio's forhandlingsleder Erik Orskaug.

LOP i media: Mange av lokallagene er flinke til å være ute i lokalavisene med referater fra sine møter og arrangementer, det som blir sendt inn til sekretariatet blir samlet i en eget arkiv, slik at vi har en oversikt over profileringen. Siden "Vi i LOP" kom ut sist har LOP hatt innlegg både i Moss Avis, VG, Adresseavisen, Utdanningsnytt, Smaalenenes Avis og Dagbladet.

Møter med lokallag: Leder har deltatt på møter i Telemark lokallag, Mosjøen lokallag, Steinkjer lokallag og Salten lokallag. Nestleder har deltatt på møter i Moss, Fredrikstad og Oslo. Johannes Bolstad har deltatt på møter i Voss lokallag og Sunnhordaland lokallag. Nestleder vil delta under Byfesten i Lillestrøm 15. og 16. juni. Leder har fått invitasjon til møter i Øvre Romerike lokallag, Haugesund lokallag og Sandnes og Jæren lokallag i september/oktober. Nestleder er invitert til Indre Østfold

Foran fra v.: Åshild Hauan, Kjell Helland og Turid Frimo.
Bak: Aagot Flagstad, Magne Helland, Nils Kristian Lie, Johannes Bolstad og Leon Skogvold.

lokallag, Gjøvik lokallag og Tromsø lokallag i september/oktober. Nestleder og Johannes Bolstad er invitert til Sunnhordaland lokallag i forbindelse med deres jubileum 24. september.

Verving: Lokallagene ut over landet gjør en kjempejobb med vervingen og det er flott. I det siste rundskrivet fra sekretariatet kommer det fram at Bergen, Sandnes og Jæren, Tromsø, Sandefjord, Gudbrandsdalen, Rana og indre Østfold virkelig har stått på. Dette er en inspirasjon for oss alle sammen!

Nedlagte lokallag: Sentralstyret ønsker å jobbe med å få tidligere nedlagte lokallag opp på nytt. Når vi henvender oss til dere håper vi at vi sammen kan finne løsninger så tidligere nedlagte lag igjen bli en del av LOP.

Vellykkede kurs for tillitsvalgte i LOP

Tekst: Aagot Flagstad/Maj Lindholt
Foto: Tove Lian

Kurs-kontakt-konferanseutvalget har gjennomført tre av fem planlagte kurs. Det startet i mars i Oslo for tillitsvalgte i LOP Øst, deretter i april i Bodø for LOP Nord og mens Vi i LOP gikk i trykken, i Trondheim for LOP Midt Norge. Til høsten blir det kurs for LOP Vest og LOP Sør. Kurslederne melder om god deltakelse og meget positive tilbakemeldinger!

Om kursene

Årets første organisasjonskurs i Oslo samlet 32 deltakere, i Bodø var det 16 og i Trondheim er XX påmeldt, forteller kursleder og utvalgsleder Leon Skogvold. Deltakerne ble bedt om å returnere et evalueringsskjema, og disse har gitt bekreftelse på behovet for oppdatering og ny erfaring i det viktige arbeidet som til en hver tid foregår og skal foregå i lokallagene, fortsetter han, og for dialog med sentralstyret. – Ja, skyter sentralstyremedlem Turid Mæhre Olsen inn. Hun deltok i Bodø og opplevde stor interesse rundt hva sentralstyret arbeider med og er opptatt av. Nestleder i sentralstyret, Turid Frimo, har overordnet ansvar for vervingen i LOP. Hun er sikker på at kursene vil gi større trygghet i og inspirasjon til vervearbeidet i inneværende landsmøteperiode. Utvalgsmedlem Aagot Flagstad opplevde at deltakerne på kurset i Oslo var lydhøre, engasjerte og bidro til

dialog. Det virket som om temaene var aktuelle og nyttige, og foreleserne formidlet budskapet på en ledig og engasjerende måte. Deltakerne ville imidlertid gjerne hatt enda mer tid! Flagstads inntrykk etter det første kurset ble bekreftet gyldig også for kurset i Bodø, sier Skogvold og Frimo som deltok begge steder. – Ønsker om kurs med overnatting for mer tid ble framsatt!

Programmet for kursene kan oppsummeres i stikkordene: Pensjon-styrearbeid-samarbeid-vingering.

Pensjon

Pensjonsutvalgets leder, Hans Erik Pettersen, innledet om våre pensjoner og hvordan de påvirkes av Pensjonsreformen, forteller Aagot Flagstad. Hun oppsummerer

Kursleder og foreleser Leon Skogvold.

slik: Pensjonsreformens formål er å spare penger gjennom å endre regelverket og stimulere oss til å være yrkesaktive lenger. Begge disse målene har bred støtte i Stortinget. Fra og med 2011 gjelder følgende for alle pensjoner i Folketrygden: Levealdersjustering fra og med 1943-kullet og indeksering (dvs. lønnsvekst minus 0,75 prosentpoeng) for alle årskull. Nye skatteregler – særfradraget for alder er fjernet og trygde-

Leder Randi Frankrig og styremedlem Lis-Britt Erichsen fra Indre Østfold fulgte intenst med.

avgiften for pensjonsinntekt er økt. Skatten økes for alle med pensjonsinntekt over kr 318.000. Pettersen orienterte også om de ulike reglene for skattlegging av arbeid ved siden av pensjonsinntekt, enkemanns- og enkepensjon samt den nye uføretrygden. – Det var et interessant, instruktivt og tankevekkende foredrag, sier Aagot Flagstad.

Vår organisasjon

«Vår organisasjon» var tittelen på Leon Skogvolds innledning. – Vi trenger vitalisering og nyorientering for å skape den organisasjonen vi ønsker LOP skal være, en organisasjon som er synlig, trekker medlemmer på grunn av de saker vi arbeider med, en organisasjon full av kreativitet, kunnskap og entusiasme, og hvor medlemmene har tillit, føler trygghet og er stolte av egen organisasjon. Tilhørende gruppearbeid: «Hva er omdømme?».

Styrearbeid

Etter en gjennomgang av styrets sammensetning og den enkeltes arbeidsoppgaver nevnte Leon Skogvold noen ting som alle i et styre bør huske på.

Først en summeoppgave om ”Hva er delegering?” Her ble det bl.a. understreket hvor viktig det er at lederen gir fra seg oppgaver til

de andre i styret. Andre viktige momenter var:

1. Første varamann bør innkalles til alle styremøtene og varamennene bør få egne oppgaver.
2. Det ble minnet om hvor viktig det er å ha en oppdatert nettside, noe som i fremtiden bl.a. kan føre til flere medlemmer.
3. Styret bør ha kjennskap til hvor man kan søke økonomisk støtte, f.eks. fra Studieforbundet Næring og Samfunn (tidligere Populus).
4. Det kan være fornuftig at ett av styremedlemmene har ansvar

for lagets kursvirksomhet, dvs. fungerer som studieleder.

5. Noen oppgaver kan gis til ulike komiteer, for eksempel en turkomité.

Valgkomité

Leon Skogvold orienterte om sammensetning og arbeid. Han understreket hvor viktig denne komiteen er. -Valgkomiteens arbeid legger nemlig grunnlaget for hvor godt neste lokallagsstyre vil fungere, understreket han. Et hvert styre skal være et speilbilde av egen medlemsmasse og styremedlemmene skal ha kvaliteter og ressurser som til sammen gir et hele, som arbeider godt sammen og når de mål som er satt. Grup-

Alle deltakerne på kurset i Bodø!

Støtt våre annonsører!

pearbeid: «Hvilke kvaliteter bør valgkomiteens medlemmer ha?»

Kasserer, regnskap, sekretariat og medlemslister

Tove Lian orienterte om kassererens arbeidsoppgaver og hvor viktig det er med et riktig regnskap, det vil si et regnskap ført med alle inntektsposter og utgiftsposter, f.eks.: kontingent fra medlemmene som inntekt og kontingent til LOP sentralt som utgift. Nettoføring er ikke lovlig.

Kassererens arbeid vil bli enklere om lagene tar kontoutskriften hver måned og setter opp en månedsoversikt på et hjelpearke. Ved årets slutt summeres månedsoversiktene, og regnskapet

er ferdig. Forslag til resultatregnskap, balanse og medlemsoversikt ved årets slutt ble vist på Power Point. For å gjøre kassererarbeidet mindre arbeidskrevende, kan LOP sentralt skrive ut kontingentgiroer for utsendelse fra lokallagene. Som eksempel ble det vist en kontingentgiroblankett hvor det var trykket viktig informasjon om vår organisasjon og eget lokallag på øvre del av kontingentkravet.

Verving

Turid Frimo innledet og minnet om at nye medlemmer bidrar til LOPs slagkraft. Hun gjennomgikk argumentene som kan brukes i vervearbeidet (se Vi i LOP nr. 1 og Vervekonkurransen 2012 i dette nummer) og fortalte om innsatsen

for å skape samarbeid med andre organisasjoner noe som også kan gi flere nye medlemmer. – Målsettingen for vervearbeidet er at hver og en av oss skal verve minst ett medlem. Da kan vi nå sentralstyrets målsetting om 5.000 nye medlemmer i landsmøteperioden, ivret Frimo.

Samarbeid mellom lokallag

Samarbeid var tema for en «summeoppgave» i plenum. Her dukket det opp flere nyttige forslag, bl.a. samarbeid om inntektsbringende tiltak, om turer, at det kan være nyttig å invitere andre lag til egne møter og at møteprogram lagt ut på nettet kan inspirere andre.

Fra venstre: Sekretær i Rana Anne Rysdøl, sekretær i Vågan Gillian McCabe og kasserer i Tromsø Svanhild Thrane Killie.

Vervekonkurransen 2012

Her kommer resultatene pr. 1. mai for vervekonkurransen: Lag med størst prosentvis økning i medlemstallene (i forhold til medlemstall pr. 31.12.2011):

1. Gudbrandsdal 12,8%
2. Sandefjord 12,6%
3. Rana 11,9%
4. Indre Østfold 11,1%

Disse fire lagene har fått nettotilgang til medlemsmassen når det tas hensyn til at LOP har en naturlig avgang på 10 prosent årlig. Ålesund og Telemark følger hakk i hel, melder sekretariatet i LOP.

Mange lag har vervet medlemmer. Her er de som har vervet flest: Bergen (49), Sandnes og Jæren(45), Tromsø (28) og Telemark (23).

Flott gjort og lykke til videre!

Ny oversikt pr. 1. juni publiseres på lop.no.

Argumenter du kan bruke ved verving av nye medlemmer:

LOP er det naturlige førstevalget for medlemmer av offentlige tjenestepensjonsordninger fordi

- LOP organiserer pensjonister fra kommune, fylke og stat.
- LOP er partipolitisk og livssynsmessig nøytral.
- LOP er, gjennom samarbeidsavtalen med Unio, representert i møtene med regjering og storting ved drøftinger om statsbudsjettene, trygdeoppgjørene og andre viktige saker av spesiell betydning for pensjonistene.
- LOP er høringsinstans for departementene i saker av betydning for oss som pensjonister.
- LOP har Pensjonsutvalg og Helse- og omsorgsutvalg som arbeider spesifikt innenfor sine fagområder.
- LOP har to spesialrådgivere som gir gratis rådgiving til medlemmene innen emnene pensjon/arv/booppgjør/testament. Barn får råd på foresattes medlemsnummer.
- LOPs egne Kurs-Kontakt-Konferanse-utvalg tilbyr kurs til medlemmene.
- Gjennom våre lokallag tilbys medlemmene medlemstreff med foredrag/kåseri, kulturelle innslag, teaterkvelder, konserter, sosialt samvær m.m.
- LOP tilbyr reiser i inn- og utland både sentralt og lokalt.
- LOP har et eget medlemsblad, «Vi i LOP», som kommer ut fire ganger i året.
- LOP har egen nettside, www.lop.no, som holder medlemmene oppdatert på det som skjer

LOKALLAGET FÅR KR 50 I PREMIE FOR HVERT NYTT MEDLEM!

Som vandring i fjell

Av Anders Stende, Lillehammer

Livet kan være som vandring i fjell
med vekselvis sol, regn og vind,
jeg søker på veien et indre kapell,
et fredfylt sted for mitt sinn.

Stien kan være litt strevsom i blant
med uklare merkestener,
jeg heftes av mye både tøv og tant
på livets mangfoldige scener.

Med tåken som kommer, blir målet blast,
og stien blir borte i dis,
det gjelder å holde kompasset fast
og orientere på beste vis.

Jeg famler i blinde så godt jeg kan,
og veien blir til mens jeg går,
livet er flyktig som byggverk i sand,
og kartet jeg knapt nok forstår.

Jeg vet ikke når jeg målet vil nå,
jeg vet ei hvor stien ender,
men viktig det er bevisst å gå
og bruke mottagelige antenner.

Om veien er målet, den veien jeg går,
da må jeg så mens jeg vandrer,
jeg høster trolig slik som jeg sår,
og kanskje jeg verden forandrer?

Kanskje blir verden et litt bedre sted
for alle de nære jeg kjenner
hvis jeg kan gå inn for å skape fred
i *min* lille verden, blant *mine* venner.

Norges beste totalbank, igjen.

Som kunde i Nordea skal du være trygg på at du får gode råd og gunstige betingelser over tid. Vi er derfor stolte over at vi er kåret til Norges beste totalbank for andre år på rad av Norsk Familieøkonomi. Ta kontakt med oss så kan vi sammen finne frem til gode løsninger for deg.

Tlf.: 06001
nordea.no

Nordea

Samordningsreglene og arbeidslinja

Tekst: Hans Erik Pettersen,
leder i Pensjonsutvalget

De offentlige tjenstepensjonistene har en bruttoordning. Det vil si at samlet pensjon tar utgangspunkt i 66 prosent av sluttlønn gitt 30 års opptjening i full stilling. I praksis består pensjonen da av en folketrygddel og en tjenstepensjonsdel. Det betyr at disse to elementene samordnes etter ganske innviklede regler som ikke skal gjennomgå her. Foreløpig er det bestemt samordningsregler for årskullene til og med 1953, alle årskull med "gammel" folketrygd fullt ut.

Utgangspunktet for disse samordningsreglene er likevel noen viktige prinsipper i den nye folketrygden og den avtalen om ny offentlig tjenstepensjon som ble inngått i 2009.

Der klarte organisasjonene å bevare en god tidligpensjonsordning for de som har behov for det og samme opptjeningstid, 30 år, som tidligere.

I den andre enden måtte da organisasjonene akseptere noen begrensninger i hvor stor samlet pensjon kunne bli. Men departementet og senere stortinget gikk mye lenger i begrensningene enn det avtalen la opp til, og det som er nødvendig. Organisasjonene protesterte da også overfor regjering og storting uten å få medhold.

For å forklare dette må jeg gå for enkelt inn i noen tekniske forhold. Samordningen skjer på den måten at først regnes ut 66 prosent av sluttlønn. Så deles dette på forholdstallet for årskullet. Forholdstallet gir uttrykk for forventet levealder og vil f.eks. for 1953-kullet være 1,055 ved 67 år. Ved å dele på et tall større enn 1, vil resultatet bli lavere. Nå kan arbeidstakeren utsette uttak av pensjonen sin og da vil forholdstallet bli mindre, men ikke lavere enn 1. Å dele på et tall lavere enn 1, vil gi et høyere resultat.

Fra det som da blir ny bruttopensjon etter levealdersjustering, trekkes det fra et samordningsfra-

drag regnet ut fra folketrygden. Da framkommer netto tjenstepensjon. Og det er her det blir inkonsistent. Samordningsfradraget er også levealdersjustert, m.a.o. deles det også her på forholdstallet. Forholdstallet kan imidlertid bli lavere enn 1 i samordningsfradraget. Hvis du jobber lenger enn til det tidspunkt forholdstallet i samordningssammenheng blir lavere enn 1, så blir samordningsfradraget større og nettoppensjonen lavere. Det betyr i praksis at pensjonen blir lavere enn om en også setter en nedre grense på 1 i slike tilfelle.

Den praktiske konsekvensen av dette er dårligere insentiver til å stå lenger i arbeid. Dette står i klar motstrid til ett av de viktigste målene med pensjonsreformen, at den skal oppmuntre arbeidstakere til å stå lengre i jobb. Dette er regler som myndighetene har innført mot protester fra organisasjonene. Det er på tide å endre samordningsreglene til mer å samsvare med mål i den nye folketrygden.

Når bør man ta ut alderspensjon?

Tekst: Elen Lein,
medlem av Pensjonsutvalget

Pensjonsreformen ga fra 2011 muligheten til selv å velge når man vil ta ut alderspensjon fra folketrygden mellom 62 og 75 år og til å kombinere arbeid og alderspensjon. Et aktuelt spørsmål er om man bør vente med å ta ut alders-

pensjon til man slutter i arbeid, eller om man bør ta ut alderspensjonen tidlig og kombinere arbeid og alderspensjon i noen år.

De siste månedene har det vært en del artikler i ulike aviser om at det kan være lønnsomt å ta ut pensjon tidlig. Pensjonsutvalget

har drøftet dette spørsmålet og finner det aktuelt å gå ut med informasjon om hvor man kan finne saklig informasjon om et vanskelig spørsmål for mange. Området er komplisert bl.a. fordi regelverket er forskjellig for offentlige og private pensjonsordninger.

Både Finansdepartementet(FD) og NAV har kommet med seriøse utredninger om spørsmålet, og vi gir noen korte utdrag sammen med informasjon om hvor de utførlige artiklene finnes. Finansdepartementet kom med en artikkel under Nyheter på sin hjemmeside 19.03.2012.

Er det lønnsomt å ta ut pensjon tidlig? Arbeidsnotat: Enkelte beregninger av lønnsomheten av å ta ut alderspensjon fra folketrygden før pensjonering

FD's beregninger viser at tidlig uttak av pensjon ofte må investeres med høy avkastning for at uttak skal lønne seg framfor å la pensjonen stå i folketrygden. Det har vært hevdet at tidlig uttak av pensjon er lønnsomt på grunn av skattesystemet. Disse analysene er imidlertid ufullstendige, mener FD. Avkastningen etter skatt i kapitalmarkedet er svært lav, særlig på bankinnskudd med dagens rentenivå. Normalt må man ha relativt moderat lønnsinntekt og/eller pensjonsopptjening, relativt lav forventet levealder og være utenfor formuesskatteposisjon for at tidlig uttak skal kunne lønne seg.

NAV har foretatt en bred utredning:

Når bør man ta ut alderspensjon? Denne står i tidsskriftet Arbeid og velferd Nr 1/2012 og finnes på NAV sin hjemmeside under Tall og analyse datert 19.03.2012

NAV mener det ikke er mulig å gi noe eksakt svar på når det rent økonomisk lønner seg å ta ut alderspensjon fra folketrygden. Årsaken er at svaret avhenger av så mange forskjellige forutsetninger. NAV har derfor utredet saken ut fra mange ulike forhold.

NAV's beregninger viser at kvinner i de fleste situasjoner er best tjent med å vente med uttaket av alderspensjon til de slutter i arbeid. For menn varierer resultatene mer. For menn med inntekt over gjennomsnittet eller med formue over grensen for formuesskatt, taler mye for at det beste uansett er å utsette uttaket til de slutter i arbeid.

Dersom rentenivået fortsatt holder seg lavt slik mange prognoser tilsier, vil det også for de fleste andre menn lønne seg å vente med uttaket. Skatt på renteinntekter reduserer avkastningen om man tar ut alderspensjonen fra 62 år og sparer hele eller deler av pensjonen. Hvis rentenivået øker og blir på nivå med gjennomsnittlig lønnsvekst eller høyere, kan derimot uttak fra 62 år lønne seg for mange. Det samme gjelder for menn med forventet levealder betydelig under gjennomsnittet for menn.

NAV mener at offentlig ansatte som slutter i arbeid før de fyller 67 år, i hovedsak vil tjene på å ta ut AFP og ikke alderspensjon fra folketrygden. De kan da utsette uttaket av alderspensjon til 67 år for å få en høyere årlig alderspen-

sjon. Uansett når alderspensjon tas ut, bør de med privat AFP eller privat tjenestepensjon vente med uttak av denne til de slutter i arbeid.

Pensjonsutvalget i LOP vil til slutt også minne om at offentlige pensjonister ved tidlig uttak av folketrygd vil få lavere årlig pensjon totalt sett når de går av. Årsaken til dette er at folketrygd-delen av pensjonen blir fordelt over flere leveår. Tjenestepensjonen pr år blir ikke endret, så årlig utbetalt totalsum blir dermed lavere.

Helt til slutt litt galgehumor: Det er mange usikkerhetsmomenter i vurderingen av hvor lenge en vil leve. De som med god grunn tror de har svake utsikter, vil tjene på tidlig uttak, om de da tolker forventningen riktig.

Venteliste på pleiehjem

Av Ove Kr. Mjølnerød, leder for Helse- og omsorgsutvalget

Vi leser rett som det er ganske rystende beskrivelser i media om gamle hjelpetrengende pasienter som har ventet i flere måneder for å få plass på syke/pleiehjem. Det er pasienter som har behov for døgnkontinuerlig omsorg og pleie. Når så kommunene blir spurt om hvor lang ventelistene deres er, får man til svar at de har ikke ventelister. Hva er det som ikke stemmer?

Når pasienter har en sykdom som trenger behandling i institusjon, så har vedkommende en diagnose; kreft, artrose, hjertelidelse etc. og blir satt på en venteliste fra den dag institusjonen får søknaden i hende. Pasienten har da i forhold til sin diagnose garantier og rettigheter.

Å være pleietrengende, er ingen slik objektiv diagnose. Pasienten blir prioritert i forhold til andre pleietrengende pasienter. Ledige langtidsplasser blir tildelt søkere som har størst behov, ikke de som har ventet lengst. Først når en søker har fått tildelt en plass, kommer vedkommende på listen. Av denne grunn opereres det med kun få ukers venteliste, enkelte kommuner kan til og med si at de ikke har venteliste.

Kommunen har en lovmessig plikt til å yte tjenester der brukeren er helt avhengig av hjelp. For å løse dette skal kommunen sørge for at

tjenestene gis i sykehjem eller boform med heldøgns omsorg og pleie.

Vedtakene om tildeling av plass blir gjort på vedtaksmøter. Der som det ikke er ledig plass i nær fremtid, blir søknaden liggende og blir så vurdert og prioritert på neste møte. I store kommuner med bydelsutvalg, kan søknaden, ofte etter pasientens ønske, bli sendt over til en annen bydel. Har den bydelen verken plass eller økonomi, kan søknaden bli liggende lenge.

Samhandlingsreformen har presset kommunene ytterlig. Når en pasient er ferdigbehandlet ved sykehus, må kommunen betale kr. 4000,00 fra første dag dersom kommunen ikke har ressurser til å ta i mot vedkommende. Dette fører til et ytterligere press på kommunene og disse pasienter får fortrinnsrett.

I NOU 2011:11 Innovasjon i omsorg beskriver at på tross av at aldersgruppen over 80 år har øket i antall, har behovet for pleie vist en nedgang i bruk av institusjonsplass. Det samme beskrives i enkelte fylkesrapporter. De gamle er blitt friskere og lever lengre, men pleieproblemet er kun forskjøvet. Det som beskrives er antall eldre som ligger i pleiehjem og ikke behovet. Ikke dem som legger hjemme og venter på svar om plass, til bekymring for seg selv og de pårørende.

LOP har vært klar over dette forhold lenge. I august i fjor ble der sendt en henvendelse til departe-

mentet med anmodning om at der ble utarbeidet registre over pleie og omsorgstrengende både i kommuner og på statlig plan.

Under valgkampen ble der lovet 12.000 nye pleieplasser. De er ikke kommet, men der er en mulighet for at de kan bli bygget i den resterende del av valgperioden. LOP er bekymret over utviklingen og det vil være en prioritert oppgave for Helse- og omsorgsutvalget å følge med i utviklingen.

Helse- og omsorgsutvalget i LOP, vil se på denne problemstilling og la det bli en prioritert oppgave.

For øvrig vil vi henvise til <http://osloombudet.ivarjohansen.no>

**HUSK Å BETALE
MEDLEMS
KONTIGENTEN!
Medlemsskapet
løper til det sies opp**

LOP-medlemmer på Middelhavscruise

Turutvalget arrangerer i samarbeid med Norsk Tur en tur i år – et Middelhavscruise i april. (Hele programmet kan leses på lop.no – Medlemsreiser).

Det ble en sammensatt gruppe som dro på tur, 11 LOP-ere og ni fra Drammens Tidende.

LOP-erne var fra Tromsø i nord til Kristiansand i sør, en hyggelig gjeng som fikk en flott tur.

Båten var stor, diger er vel riktige. Hele 3.500 passasjerer, og det ble litt ”trengt” under frokosten for de som valgte å ta den i kafeateriaen. Men vi kunne spise både frokost og lunsj i restaurantene, og middag til middag var vi samlet med felles bord. Hyggelig!

Vi hadde fine utflukter i hver havn, og fikk se og oppleve folkelivet i både Frankrike, Italia og ikke minst i Tunis. Mulighetene til å tømme lommeboka var utallige, alle ville selge noe, souvenirer, tepper, smykker – ja, alt mellom himmel og jord!

Siste dagen - til havs - ble den fineste hva været angikk, og de fleste brukte dagen til å sole seg på dekk, eller ta en dukkert i bassengene eller boblebadene. Mulighetene var mange. Turen ble avrundet med en bytur i Barcelona, slik at vi fikk et inntrykk av byen, bygningene og historiske inntrykk fra området.

Tove Lian, deltaker fra Mo i Rana

Utsikt til øya Ifhvor greven av Monte Cristo satt fengslet i mange år.

Vakker mosaikk i Tunis.

Forfatter med mening

Av Maj Lindholt, foto: Privat

Snakker jeg med Hedvig Wist? Damestemmen som svarer telefonen, er så ungdommelig frisk at spørsmålet faller naturlig. Jo, visst er det Hedvig Wist som var nestleder i LOP Kristiansund (2008-2010) og ofte leser egne dikt på møtene. Som har skrevet bøker, trer tråden i synål uten briller og er levende engasjert på mange felt.

Etterspurt kåsør

Et søk på internett gir et bilde av høy aktivitet. Hedvig Wist har kåsært om bombing og Bjørnson på Verdens Bokdag, om Knut Hamsuns opphold i Kristiansund (1891-92) på byens bibliotek og på møter i utallige foreninger. Hun husker godt, elefanthukommelse påstås det fra mange hold, men er mest opptatt av å se framover. - Forleden ringte daglig leder for Bjørnson festivalen 2012 og ville ha meg med i et samtaleprogram, forteller hun med forventning i stemmen, det er en stor ære og veldig spennende. Temaet skal visstnok være ulik bruk av lokalstoff. Jeg gleder meg!

Nylig lå jeg på kne på verandaen og skrapte vekk fugleskitt da telefonen ringte, ler hun. Leder i den internasjonale fotofestivalen Nordic Light var på tråden og spurte om to amerikanske filmfotografer kunne komme innom om en halvtime. De ville gjerne møte en eldre norsk dame. Det kunne de. Så ble det tatt bilder da, og motivet de virkelig ble interessert i, var en sølvrev som henger over en stol. Jeg

er foreviget med sølvrevhode og labber rundt meg fra alle vinkler!

Bombeminner

Hedvig Kristine Rossbach Wist er født i Molde og var 14 år da byen ble bombet i 1940. 70 år senere ble hun intervjuet i lokalavisen om opplevelsen. - Det er ikke så mange igjen av oss som husker det, kommenterer hun og legger til i en litt muntre tone: - Da barnebarna leste dette, gjorde de store øyne. Tenk at mormor har opplevd bombing! Et av mine åtte barnebarn som studerer medisin i Slovakia, fikk Romsdals Budstikke av en medstudent med kommentaren: - Her står det om mormoren din!

- Jeg overlevde krigen, og har opplevd gjenoppbyggingen av mine to byer, Molde og Kristiansund, som jeg flyttet til i 1950. Begge byene lå i ruiner. Store deler av befolkningen bodde i brakker, og næringsvirksomhet ble drevet i provisoriske lokaler. Vi hadde handlegater med brakker i tett rad. Den gjeveste døpte vi generøst for Broadway! Jeg håper inderlig at ingen skal behøve å oppleve slikt igjen. Men for en begeistring, optimisme og nasjonalfølelse det var i årene etter krigen!

Forfatterfylket

Møre og Romsdal har fostret mange gode forfattere. - Hedvig Wist! Hun er en formsterk og god poet. sier Endret Ruset, kunstnerisk leder på Lillehammer, født og oppvokst i Molde og mangeårig leder for Bjørnsonfestivalen.

- Eg liker dikt med mening. Hedvig Wist er min favoritt, sa Herborg Raknes i 90-årsintervju med Øyavis i 2008.

Bombingen av Molde er tema for et av de først diktene til Hedvig Wist. 14 år gammel skrev hun «Jeg går i de stille gater». Det er bl.a. offentliggjort i diktsamlingen «Kjære Molde» som kom ut i 1999. -Og, jo da, hun har skrevet flere bøker. En del av diktene er også samlet i «Nære ting. Hundre dikt og tusen tanker». Denne boken inneholder en del lokaldikt fra Nordmøre og Kristiansund, men er hovedsakelig dikt om livet og tiden. Den viktigste boken er nok dokumentaren «Tre Værelser og Kjøkken». Den er et tidsbilde fra hennes barndoms og ungdoms by Molde, fra 1925 til 1945. Til grunnskolejubileet har hun skrevet om «Grunnskolen i Kristiansund», men det var bare om den i Kristiansund, altså. - Dette er ikke salgstriks, ler hun, bøkene er ut-

solgt både fra forlag, forretninger og min kjellerbod!

I tillegg til disse nevnte bøkene, er det også en del mindre ting. Hun er en ivrig ”skribent”, som det stod i en oversikt over forfattere i en årbok, - av artikler i årbøker, julehefter, diverse aviser. Det kan være om generelt lokalhistorisk stoff, slektsstoff og – svært gjerne - reiseartikler fra hennes mange reiser, fra Tokyo i øst, Miami i vest og Island mot nord. Vel, sier hun, betegnelsen skribent smaker litt av skrivekløe!

Det er en ting som har gitt henne stor glede, og det er å forfatte og fremføre prologer til jubileer og andre store begivenheter. Selve æresoppdraget var nok å lese prologen til Kristiansunds 250-års-

jubileum i 1992, med selveste Kongeparet på tribunen!

Livslang læring

- Jeg hadde en drøm om å bli journalist, forteller hun. Men det fantes ikke noe journalistakademi da jeg var ung, og ikke var det helt vanlig at kvinner tok lange utdannelser heller. Vi skulle jo bare gifte oss. Jeg kom inn på Levanger lærerskole i 1945. Det var vanskelig å komme inn det året, mange hadde måttet sette utdanning på vent under krigen. Så jeg var blant de yngste som kom inn i siste liten, antagelig på grunn av gode artiumskarakterer!

Hedvig Wist har alltid hatt lyst til å lære mer. Statens lærerskole i forming ble neste skritt – en fantastisk skole som dannet mitt

liv, minnes hun med glede. Deretter tok hun engelsklærer-eksamen og norsk grunnfag. I «tide til 60-årsdagen» avla hun eksamen i kristendom grunnfag. - Det var nødvendig å kunne noe mer når en ble tildelt undervisning i religion, syntes Wist. Det var et ualminnelig interessant studium som har gitt selv henne stor glede, og ideer til mange kåserier, især om Bibelens mange kvinneskjebner.

Om hun ikke ble journalist, har Hedvig Wist fått mye avisspaltteplass, bl.a. som «Romsdals Budstikkens hoffpoet». Og hun er fornøyd med livet så lang for hun har fått være med på veldig mye, og har vært heldig med å ha en god helse, både fysisk og psykisk.

De beste år

Den beste tiden i livet -
når oppdragene står i kø.
Når travel penn kan skrive
en logg fra kruset sjø?

Eller er gode dager
den stund det stilner av
og travelhet ikke plager?
Seilas på et lognet hav.

En eldre har gode dager,
med tid til å lese avis.
Til luking i velstelte hager,
et stressløst paradys.

Men kanskje i blant du minnes
at travelheten var god?
At virkelig lykke finnes
der midt i strevet du stod!

Hedvig Wist

Aldersproblemer

Et barn under ti eksisterer i nuet.
En sekstenåring vil være tjue.

Den middelaldrende tjueni.
Til dem på seksti må du si:

Å nei, så godt som du holder deg!
Ikke en dag over femti, nei!

En olding tiltales som de små:
Så dyktig du er for alderen nå!

Hedvig Wist

Trygg i hjemmet

17. desember 2010 utnevnte regjeringen et utvalg med mandat å utrede sikkerhetsspørsmål i forbindelse med brann og komme med forslag til tiltak for å redusere risikoen. 30. januar i år forelå innstillingen i NOU 2012:4 Trygg i hjemmet, og ble sendt på høring av Justis- og beredskapsdepartementet. LOP har levert høringsuttalelse etter innstilling fra vårt sentrale Helse- og omsorgsutvalg.

LOP er fornøyd med at gruppen 70+ har fått god fokus i utredningen og risikoanalysene som er foretatt også for «vår» gruppe. Imidlertid burde dokumentasjonen av branner som har rammet denne målgruppen vært mer presis. - Målgruppen 70+ er nemlig kraftig overrepresentert i dødsbrannstatistikken, og det er påvist at innsats mot at brann skal oppstå og/eller utvikle seg hos aktuelle personer i gruppen, vil gi betydelig forbedring, skriver LOP. Det regjeringsoppnevnte utvalget legger fram anbefalinger som er på linje med tiltak og tenking som har vært gjennomført eller planlegges i «land det er naturlig å sammenligne seg med», og hovedinntrykket LOP har er at hvis anbefalingene følges opp, vil det gi betydelig økt sikkerhet også for 70+.

Noen av de foreslåtte tiltakene er alternativ bruk av allerede eksisterende ressurser; feiervesenet, brannvesenet, kommunenes omsorgspersonell, hjelpemiddelsentralene etc. LOP anbefaler at tekniske tiltak for bedre

brannsikkerhet i eldreboliger ses i sammenheng med arkitektoniske forbedringer i pensjonistboliger, jfr. forslag i NOU 2011:11 Innovasjon i omsorg, og at de økonomiske tilskuddene kan gis på forskjellige måter. Forsterkede krav til rapportering av brannårsaker for å finne treffsikre tiltak, er blant LOPs anbefalinger. Nye tiltak krever «friske midler», understreker LOP, som også påpeker at alle

kommuner må nyte godt av brannsikringstiltak, om enn det kan være litt ulike behov etter kommunenes størrelse. Utredningen gir et utmerket grunnlag for å bedre brannsikkerheten for utsatte grupper, forutsatt at ressurser blir tilgjengelig i tilstrekkelig grad både lokalt og sentralt, oppsummerer LOP.

Eneste antioksidant
anbefalt av LHL

Norskprodusert
kvalitetsprodukt

Holder deg
friskere, lenger

REN KRAFT TIL CELLENE

Medox er et unikt, norskprodusert og 100 % naturlig kosttilskudd som utvinnes av skallet i blåbær og solbær. Den intense blåfargen i disse bærene skyldes antocyaner - ekstra virkningsfulle antioksidanter. Vår patenterte prosess sikrer et optimalt opptak og maksimal virkning i kroppen.

EN INVESTERING I IMMUNFORSVARET

Antocyanene har vist seg å kunne ha en gunstig virkning på immunforsvaret, kolesterolet, samt muskler og ledd. Medox har siden år 2000 vært underlagt kliniske studier ved universitetssykehus og universiteter nasjonalt og internasjonalt.

PRØV MEDOX DU OGSÅ!

Medox kan du bestille ved å bruke vedlagte kupong eller via vår nettbutikk - www.medox.no. Du får også kjøpt Medox hos utvalgte apotek og helsekostbutikker.

Frimos fristelser

Etter en kjølig vår står sommeren for tur og lysten på skalldyr stiger blant det norske folk sier Birger Frimo, som har faglig bakgrunn som bl.a. kjedesjef i Nortura Proff og daglig leder for restauranten Bølgen og Moi på Høvikodden. Tradisjonelt har det vært en enkel sak å kombinere vin og skalldyr, mener han, det har gjerne vært reker, sitron, loff og smør som har stått på bordet, noe de fleste tørre hvite viner har kunnet matche.

I den senere tid har vi blitt mere åpne for råvarer og smaker i fra andre land, noe som også har endret bildet på hvilken type vin man velger til skalldyr. Vi bruker mer og mer scampi, chili, frisk ko-

riander, soyasaus og kombinerer skalldyr med rå fisk inspirert av japanske Sushi tradisjoner. Derfor må man velge litt annerledes enn man tradisjonelt gjør. Det fantastiske med dette er at Rislinger i fra Tyskland og Østerrike har fått en ny ungdom.

-Til slutt vil jeg slå et slag for jordbær og champagne. Dette er en gammel klassiker som alle får servert fra tid til annen, men dessverre med feil type champagne. Velg heller en halv tørr (Demi-Sec) champagne og spar den tørre champagnen til skalldyrene, for der er den et ypperlig valg, sier Birger Frimo med faglig tyngde

før han anbefaler noen viner som kanskje ikke alle har prøvd før:

El Coto Blanco 2009, Rioja, Spania. Vare nr. 3455101 Kr. 107,50

Battenfeld-Spanier Estate Riesling 2010/2011, Rheinhessen, Tyskland. Vare nr. 5641401 Kr. 139,90 Gavi le Marne 2010, Piemonte, Italia. Vare nr. 9123701 Kr. 165,90

Cloudy Bay Sauvignon Blanc 2011, Marlborough, New Zealand. Vare nr. 3089001 Kr. 224,90

Nicolas Feuillatte Demi Sec, Champagne, Frankrike. Vare nr. 3271701 Kr. 351,90

Flere heltidsansatte i helsesektoren

av Maj Lindholt

Landslaget for offentlige pensjonister (LOP) arbeider for at alle ansatte som ønsker det skal få heltidsarbeid eller større stillingsprosenter. LOP mener at det vil gi bedre behandling og pleie for de eldre. Fafo offentliggjorde i vår artikkelen «Hvordan kan kommunene tilby flere heltidsstillinger?» av forskerne Leif E. Moland og Ketil Bråthen. Se www.fafo.no.

I denne rapporten ser forfatterne på årsaker til det høye omfanget av deltidsarbeid i norske kommuner og på hva kommunene kan gjøre for å etablere flere heltidsstillinger. De spør: Hva mener ledere er de største hindringene for å redusere andelen deltidsstillinger? Hva betyr flere heltidsstillinger for rekrutteringen av arbeidskraft til pleie- og omsorgssektoren? Hvordan bør fremtidens arbeidstidsordninger være for at kommunene skal kunne tilby tjenester som er kvalitativt gode med et godt arbeidsmiljø, samtidig som de er økonomisk bærekraftige?

Moland og Bråthen har kommunene Bærum, Lørenskog, Måsøy og Time som «casestudier», i tillegg har de vurdert egne evalueringer fra ca. 20 andre kommuner. De belyser bakgrunn for at det er veldig mange deltidsstillinger i helse- og omsorgssektoren, ser på hvilke konsekvenser dette får – og sier at brukerinteressene har vært lite påaktet i denne sammenheng. Artikkelen ble presentert på et frokostseminar hvor også nestleder i Norsk Sykepleierforbund,

Solveig Kopperstad Bratseth, holdt innlegg. Bratseth stilte spørsmålet om helse- og omsorgssektoren i kommunene er en attraktiv sektor. Hun pekte på høyt sykefravær, stort frafall/tidlig pensjonering og at bemanningen er på et absolutt minimum som viktige faktorer. Manglende samsvar mellom oppgaver og ressurser i helsetjenesten virker også inn. Universitetet i Bergen har forsket på skiftarbeid og søvn, og påvist at mer enn tre av ti sykepleiere i skiftarbeid lider av søvnproblemer som følge av arbeidsformen. Solveig Kopperstad Bratseth indikerte tiltak for å forbedre situasjonen: tilstrekkelig og riktig bemanning og mente at gode turnusordninger kan karakteriseres som «verneutstyr».

-Her kan våre representanter i eldre-råd finne gode argumenter og ideer når de følger opp helse- og omsorgshelsesektoren lokalt, kommenterer LOP-leder Kjell Helland.

Hotell i Tromsø

Gunstige kurs- og konferanselokaler

Ypperlig for turgrupper/idrettslag

- Rimeligst i fylket?
Vi har kuttet prisene
- Gratis parkering – også for turbusser
- Gratis oppkobling til trådløst nettverk
- Nylig oppusset

HOS OSS ER DET
HYGGELIG Å BO!

Sydspissen Hotell

Strandveien 166,
9006 TROMSØ
Telefon: +47 77 66 14 10
www.sydspissenhotell.no

Innbetalinger

I februar sendte sekretariatet ut et rop om hjelp i rundskriv nr. 6-2012:

«Av hensyn til den meget korte og lite informative teksten som framkommer på våre kontoutskrifter fra banken: Kan dere være så snille å skrive **lokallagets navn som referanse og som innbetaler?!** Skriv stedsnavnet **først!** (f.eks. bare "Nedre Romerike lokallag".)

Hvis et lag skriver f.eks. «Landslaget for offentlig pensjonister, Nedre Romerike lokallag», er det ikke plass til all denne teksten på bankutskriften hvor det da bare vil stå: Landslaget for --- , og vi kan ikke vite hvem innbetaler er. Slik systemet vårt er, krever det noen ganger masse arbeid å finne ut hvem innbetaler er. Spesielt viktig er dette ved alle kontingentinnbetalinger.

I tillegg anmoder vi om: Send oss en kort e-post hver gang du foretar innbetalinger til oss. Der oppgir du **hvilket beløp du har innbetalt** og hva innbetalingen gjelder, dvs. du oppgir f. eks. **antall helt betalende medlemmer og antall halvtårsbetalende medlemmer** du betaler inn kontingent for.

Så minner vi om fristen for innbetaling av kontingent (kr 200 pr. medlem): 1. mai 2012.»

Men 3. mai viste det seg nødvendig å sende ut rundskriv nr. 11-2012:

«Dessverre er det hittil 12 lag som ved innbetaling av kontingent **ikke**

har sendt oss egen e-post med **angivelse av beløp og hvor mange medlemmer** det skal dekke. Vær så snill å se rundskriv nr. 6-2012..

Det er veldig tidkrevende og til dels umulig å sjekke opp dette. Vi anmoder derfor de lag som har innbetalt kontingent om å være så vennlige og sende oss nevnte opplysninger på e-post.

Altså: Hvilket beløp har dere betalt inn og for hvor mange medlemmer, helt og halvtårsmedlemmer. Gjerne også hvor mange medlemmer har dere i tillegg lokalt fra NSF, Presteforeningen og Skolelederforbundet?

Så beklager vi overfor de andre lagene som har gitt oss de nødvendige opplysninger at disse også mottar denne e-posten.»

Flere eksemplarer av medlemsbladet? Rundskriv nr. 14-2012:

«Noen av lokallagene bruker også medlemsbladet vårt «Vi i LOP» i den pågående Vervekampanjen – for å verve potensielle medlemmer. Hvis ditt lokallag ønsker dette – så send oss en e-post med opplysninger om hvor mange blader dere ønsker og til hvilken adresse de skal sendes. Det er ingen begrensninger på antall blader til hvert lokallag.

Medlemsbladet vårt blir bedre og bedre og sidetallet er utvidet til 32 sider med mye aktuelt pensjoniststoff.»

Mediearkiv – rundskriv nr. 13-2012 «I rundskriv nr. 19-2011,

som ble sendt ut umiddelbart etter landsmøtet informerte vi om at vi ønsker å bygge opp et sentralt pressearkiv, der vi samler all omtale av LOP i pressen, radio og TV. Vi anmodet om at alle lokallag sendte oss utklipp av hva som står om LOP i lokalavisen. Det gjelder det som skrives om lokallagenes møter, turene og innlegg som medlemmer har skrevet i avisene der LOP er nevnt. Det kan også være omtale av initiativ lokallaget har tatt overfor lokale myndigheter enten i form av skriftlige henvendelser eller uttalelser om eldrepolitiske saker som er vedtatt på møter i lokallaget. Og det kan være saker som LOP-medlemmer har tatt opp eller frontet i lokale og fylkeskommunale elderåd. Kort sagt all omtale av og med lokallaget der LOP er nevnt.

Denne utadvendte aktiviteten er viktig for lagets og LOPs omdømme og nyttig å ha og vise til når man skal verve medlemmer. Som lederen av Sandnes og Jæren LOP Synnøve Ladstein sier i et tosiders oppslag i Jærbladet 12. mars: "Vi ønsker å tilby meningsfulle og positive pensjonistår". Så enkelt og godt kan det sies! For mange er det den beste grunnen til å være med i LOP – et sosialt og godt fellesskap.

Mange positive tilbakemeldinger har vi også fått på engasjementet og kritikken av pensjonsreformen med tilhørende skatteendringer som nestlederen i sentralstyret, Turid Frimo, satte ord på i et førstesides oppslag i Dagbladet og i tillegg to hele sider inne i avisen 28. april. Det er det stør-

ste mediagjennomslag LOP har hatt på 2000 tallet! For LOP er mye mer pågående enn noen annen pensjonist-organisasjon.

Men det er ikke bare store oppslag som teller. Og det får ikke alle. Det er de små og jevne drypp i avisen som teller i det lange løp. På samme måten som dråpen uthuler stenen – ikke ved sin styrke og kraft, men ved stadig å dryppe!

Mange lag sender oss mediaklipp. De refereres på sentralstyremøtene. Men mange gjør det ikke. Fint hvis dere kan være så vennlige å følge opp – og tenke omdømmebygging og verving hver gang dere har et medlemsmøte!

Vær så snill og send utklipp fra avisene til vår adresse: LOP, Postboks 2083 Vika, 0125 Oslo! >>Husk det har også historisk interesse!>>

Generell informasjon

- Innkreving av kontingent bør skje i januar sammen med innkalling til årsmøtet og programmet for halvåret. Påminnelse til de som ikke har betalt kontingent, sendes i måneds-skiftet februar/mars. Fristen for innbetaling av den sentrale kontingentdelen på kr 200 er 1. mai hvert år.
- Vervepremie: Lokallaget får kr 50 for hvert nye medlem. Kontingenten må være betalt.
- Nestleder i laget bør ha ansvar for medlemsvervingen.
- På anmodning sender sekretariatet oppdaterte medlemslister og lister over direkte-medlemmer som kan verves til lokallagene. Oppgi laveste og høyeste postnummer i lokallagets dekningsområde. Kontakt Tove Lian.

- Sentralstyret blir orientert om medlemstallene i hvert lag på alle møtene.
- Avtalen med Norsk Sykepleierforbund (NSF) gjelder bare sykepleiere som er medlemmer i NSF, og NSF betaler den sentrale kontingenten for dem. Sykepleiere som ikke er medlem i NSF – eller ikke oppgir medlemsnummer i NSF, må betale full kontingent. Lokallaget må sende innmelding og NSF-medlemsnummer til LOP-sekretariatet. Sykepleiere får «Vi i LOP» i henhold til registrering i NSF, ikke som medlem av lokallaget.
- Navn på nye medlemmer, adresseendringer, utmeldinger m.m. sendes sekretariatet snarest mulig slik at medlemmer får neste medlemsblad eller det kan stoppes ved dødsfall. Gi opplysning om årsak til utmelding (ubetalt kontingent, utmelding, sykehjem, død e.l.).
- Medlemsblad som kommer i retur medfører stopp i abonnementet. Derfor fører sene endringsmeldinger til at bladet stoppes unødvendig!

- Ektepar/samboere får bare ett medlemsblad. Gi beskjed om dette.
- Medlemskartoteket bygger på medlemsnummer som må oppgis ved henvendelser til sekretariatet.
- Send aldri inn hele medlemslister til sekretariatet, bare endringene.
- Dobbelregistrering skjer altfor ofte. Lokallagene må oppgi når direkte-medlemmer melder seg inn i laget. Det må skilles mellom nye medlemmer og medlemmer som overfører sitt medlemskap til lokallagsmedlemskap.
- Noe du vil snakke med daglig leder eller sekretariatsmedarbeider om? Se kontakinformasjon på side 2.
- Innmeldings- og endringstalongen kan brukes av alle!

Minner som består

Norskproduserte gravsteiner

NERGÅRD
STENINDUSTRI

IMI

Tromsø Begravelsesbyrå

Vestregata 24 – Tromsø

77 66 25 00

Døgnvakt

www.imitromso.no

Sandnes og Jæren i Vindmølleparken

Tekst: Synnøve Ladstein,
leder LOP Sandnes og Jæren

125 spente LOPere fra Sandnes og Jæren lokallag har vært på bedriftsbesøk i "Vindmølleparken på Høg-Jæren" – Norges største vindmøllepark.

Vindmølleparken består av totalt 32 enheter, og hvor siste byggetrinn på 6 nå er igangsatt. Parken ble offisielt åpnet den 10.9.2011 og beregnet produksjon er på ca 73.6 MW, noe som kan forsyne 12.000/14.000 husholdninger – dvs. alle tre Jærkommunene Hå, Time og Klepp - med ren fornybar energi.

På avstand ser vi bare de hvite slanke vindmøllene høyt oppe på Høg-Jæren, men når vi kommer opp og inn i selve området hvor det er bygget 16 km med vei som slynger seg mellom møllene, ser vi dimensjonene. Hvert vindmøllertårn er 80 m høyt, med innvendig heis helt opp til rotorbladene. Rotorbladene er 45.5 m, og så store at en voksen mann kan gå oppreist halvveis ut til tuppen. Den totale høyde på vindmøllene som er i siget er 125 m, noe som virkelig viser godt igjen oppe på høyden. Diameteren på rotorbladene er 93 m, og hver av de tre veier 11.5 tonn. Vogntogene som fraktet dem opp ble ca 50 m lange, og noen steder måtte en skyte bort steinknauser for å kunne frakte disse kolossene. Selve tårnet ble delt i tre seksjoner. En måtte ha 9 vognlaster pr vindmølle. Alt ble

kjørt opp i løpet av nettene, 234 vogntog, dvs. 27 vognlaster pr. uke måtte til for å holde planen for de første 26 møllene.

Fundamentet de er bygget på er 17mx17mx4m ned i jorda. Til hvert fundament ble det brukt 44 lass betong og ca 40 tonn armeringsjern.

Vindmøllene er bygget ved Siemens vindmøllefabrikk i Brande på Jylland og fraktet på skip til Eigersund. Prosjektet koster 1.1 milliarder kroner. Og hvis noen tror det er Norge og oljemilliardene våre som står bak, må de tro om igjen. Mesteparten av kostnadene er det japanere og sveitsere som står bak, mens Norge eier en liten del.

Vi ble fraktet rundt i «våre» tre busser, og fikk oss fortalt om alt dette nye, som "noen liker og andre misliker", men som nok er kommet for å bli. Når området er ferdig utbygget, vil det bli istandsatt slik at det blir et fint turområde, samtidig som det fremdeles er beiteområde for grunneiernes buskap. Etter denne flotte rundturen blant vindmøllene kjørte vi til "Holmavatn", et ungdoms- og misjonssenter som ligger langt uti Høg-Jærens turområde, og spiste en god middag. Bussene tok oss også innom landets største drivhus som ligger i Hå og bruker spillvarme fra meieriet i nærheten til oppvarming.

For å se bilder fra området og lese mer, kan dere gå inn på <http://goo.gl/oCjnc>

Sigrid Undset-kåseri i Moss

På april møtet i Moss lokallag sto kåseri om vår store forfatterinne Sigrid Undset ved Carl S. Solberg på programmet. Solberg holdt foredrag om forfatteren Trygve Gulbrandsen i fjor og innledet med å si at det er en lang vei mellom de to forfatterskapene.

Mange kjenner og er glad i Sigrid Undsets bøker. Som lokallagssekretær Inger Myhre uttrykker det: -Foredraget ga oss lyst til å gå til bokhyllen og gjenoppfriske bekjentskapet!

En liten smakebit fra kåseriet: Sigrid Undset var født i mai 1882 i Kalundborg, Danmark av danske Anna Marie Charlotte Gyth og norske Ingvald Undset. Familien bosatte seg i Kristiania i 1884. Undset skrev ca. 35 bøker. Debutromanen «Marte Oulie» kom i 1907. I 1909 møtte hun maleren

Hans C. Svarstad i Roma. Svarstad var gift tre barns far. Tre år senere giftet imidlertid Undset og Svarstad seg i Antwerpen. Hun ektet ingen familiemann, Svarstad levde for kunsten og oppholdt seg mye i andre europeiske land. De fikk også tre barn, så Undset var «mor om dagen, og forfatter om natten».

Gjennom forfatterskapet tok Undset et radikalt oppgjør med tiden hun vokste opp i og med borgerskapets holdninger til resten av befolkningen. Debutromanen handlet om utroskap. Hun var i kvinnesaksforkjemper og støttet Katti Anker Møller i opprettelsen av det første hjemmet for ugifte mødre. Sigrid Undset ble tildelt Nobelprisen i litteratur i 1928, for triologiene om Kristin Lavransdatter og Olav Audunssøn. Under annen verdenskrig bodde Undset

Leder Unni Bjerkholt Roksvåg introduserer foredragsholder Carl S. Solberg

i New York hvor hun talte Norges sak i flere medier.

Lokallagsleder Unni Bjerkholt Roksvåg ledet møtet og bidro både med diktlesing og sang sammen med Bjarne Roksvåg. Hun informerte også fra tillitsvalgtkurset hun hadde deltatt på i Oslo. Nok et hyggelig lokallagstreff ble avsluttet med sangen «Min tanke er fri». Et vakkert apropos til en stor forfatter!

Dikt i Bergen

Mange lokallag har diktlesing på medlemsmøta. Bergen og omland LOP er blant dei som har eigen forfatter som medlem. På maimøte las David Wendelbo Lysne si «**Hyllest til den lyse årstidi**»:

No er det vår – vinteren har rakna –
tusen fuglemål har vakna.
No stig sevja atter i trei opp
til kva solstrålekyste kropp.
Skogen lauvast marki grønast
og knoppar brest –
skaparverket pyntar seg til fest.
Når naturi slik fram seg byr
Er kvar nyfødd morgon som eit eventyr.
Livsgleda jublar i våre kroppar.
Vi går og åndar i vårkrydra luft
og til fuglane sitt symfoniorkester lyder.

Vi veit så godt kva det tyder
når våren har sagt det er sumar.
Då kjem dei solfylte sumardagar
når gauken gjel oppi grøne trær.
Skinande fargerike fivreldevengjer
lyser ut over alle blomsterveger –
medan sol og regn på vårgrøn eng
gjev evig liv og samanheng.
Skaparen har unna seg kvila.
Nyt våre medan naturi vaknar til liv att.
Nyt sumaren når morgonen vaknar ved midnatt.

Apropos Seniorsakens kamp for de eldre

Vi blir til stadighet minnet om kostnader til pensjonsutbetalinger og eldreomsorgen. Vi har sett hvordan våre politikere forandrer de økonomiske vilkårene med «ett pennestrøk», så innledningsvis vil jeg berømme Seniorsaken som tar opp kampen for våre rettigheter og ønsker lykke til med Folkeaksjonen 2013. Imidlertid er den en rekke forhold som jeg synes mangler i den offentlige debatten og som jeg ønsker at det blir satt fokus på. Noen myter (påståtte sannheter) bør avlives, og jeg ber Seniorsaken vurdere mine innspill.

1. Sykehjemsplasser

Myndighetene fastslår at eldre ønsker å bli boende hjemme så lenge som mulig. Dette er forståelig så lenge man klarer seg noenlunde selv, men det altfor mange hjelpetregende som blir boende hjemme under svært kritikkverdige forhold, til tross for at de medisinske vilkårene tilsier at de skulle vært på sykehjem for lenge siden. Det reelle behovet for antall sykehusplasser må fram i offentligheten. Det kan gjøres ved at føring av ventelister blir lovpålagt. I Sverige er det nylig framkommet i media at det har oppstått brann hos flere hjelpeløse eldre. Det mistenkes også at noen har satt fyr på med vilje, fordi livssituasjonen ble uutholdelig. Det er på tide at kommunene nå tar ansvar og bygger nok sykehjemsplasser.

Nå har det også oppstått en «ny sannhet» om at vi helst vil dø hjemme. Ansvar er tenkt å over-

føres våre nærmeste pårørende. Hva bygges disse påstandene på? Hvor mange av oss er det egentlig som ønsker å bli liggende hjemme i livets siste fase og overlate ansvaret til sine nærmeste med de personlige påkjenninger det vil medføre? Hva med alle de som av ulike grunner ikke har pårørende som kan stille opp? Hva slags dokumentasjon er denne påstanden basert på?

2. Pensjonsreformen

Virkingen av reformen er nådeløs ovenfor de som har jobbet i tunge og dårlig betalte yrker. Argumenter som at det skal lønne seg å velge å stå lenger i jobb, faller på sin egen urimelighet. Forhold som helseproblemer, nedleggelse av arbeidsplasser osv., synes å ha forbigått de politiske myndigheter. Heller ikke rettssystemet vårt vektlegger dette argumentet. Imidlertid er det mange pensjonskroner for staten å tjene på at folk jobber lengre. Til kortere levetid etter uttak av pensjon, desto mer inntjening for staten. En rå og brutal tankegang ligger bak reformen.

I nedbemanningsprosesser har vi sett arbeidsgiveres iver etter å kvitte seg med eldre, ikke minst i bedrifter hvor staten selv har vært arbeidsgiver. Her er det grunn til nevne Televerket, Posten og NSB som for noen år tilbake sa opp tusenvis av erfarne og trofaste 50-60 åringer. Disse ble overført Aetat /NAV-systemet og statens ventelønnsordning. Veldig mange fikk store helseproblemer og endte

opp som uførepensjonister (dokumentert i en Fafo-rapport). Denne behandlingen av eldre arbeidstakere er etter min mening noe av det verste som har foregått i norsk arbeidsliv i nyere tid og som myndighetene har valgt å «tie i hjel».

3. Nye skatteregler og underregulering

Skattereglene som ble innført fra 2011, er noe av det mest utenkelig jeg trodde våre politiske myndigheter kunne foreta seg overfor oss. Her endres reglene «natten over». Også for nåværende pensjonister med full inntjening etter gamle regler. De som har jobbet lengst og innbetalt mest til egen pensjon, skal heretter være med på å betale til de som har bidratt mindre eller ingenting til egen pensjon. Skulle et lavlønnsoppgjør i privat eller offentlig sektor finansieres etter samme prinsipp, ville de med lønn høyere enn lavtlønns grensen, få sin lønn redusert! Da skulle det blitt ramaskrik!

I budsjettprosessen for 2011 framholdt finansministeren (med flere) gjentatte ganger at økt skatt bare skulle ramme «rike pensjonister» med pensjoner over kr 350 000. Statsministeren lovet i sin nyttårstale 2011 at alle skulle få økt kjøpekraft. Kan det aksepteres at ansvarlige politikere farer med løgn og lureri? Er det rart at det oppstår en politikerforakt? Underreguleringen i forhold til generell lønnsutvikling et kapittel for seg og sier mye om hvordan våre myndigheter ser på oss eldre.

4. Økonomi

Begrepet «eldrebølgen» får en til å tenke på voldsom flodbølge som skyller over landet, en stor økonomisk belastning for samfunnet og en trussel for velstanden. Det må da gå an å omtale pensjonister på en mer respektabel måte. Hva har denne gruppen bidratt med opp igjennom årene i skatter og avgifter, nevnes ikke. Heller ikke at vi faktisk har innbetalt store beløp til egen pensjon. Vi blir stadig minnet om at yngre generasjoner ikke lenger har råd til å finansiere den kostbare «eldrebølgen». Våre pensjonsinnbetalinger har gått inn i fellesskapet, bl.a. til å finansiere løpende pensjoner mens vi var i yrkesaktiv alder? Er da for mye å forlange at vi skal kunne beholde det vi rettmessig har opptjent etter de regler som gjaldt den gang? Det nevnes sjelden at pensjonister fortsatt betaler skatt og egenandeler på medisiner og

helsetjenester. En sykehjemsplass koster ca. 85 prosent av vedkommendes pensjon. Og hvordan skal vi forresten sikre oss mot at ikke det økonomiske aspektet også kommer inn ved tildeling av sykehjemsplasser? Det er klart mer lønnsomt å tildele plassen til en som kan bidra mer til kommunekassen enn en minstepensjonist! Det lar seg vanskelig kontrollere, da de medisinske vilkårene nok er godt dokumentert for alle som venter på plass.

Pensjonister framstilles som en helhetlig gruppe, hvor alle har god råd og med nedbetalte boliger. Det er grunn til minne om at samfunnsstrukturen har endret seg kraftig siden den gang det var vanlig at ektepar holdt sammen til «døden skilte dem ad». Dagens pensjonister er ingen ensartet gruppe. Her finnes folk som vært enslige hele livet. Det finnes enker/enkemenn, skilte,

flere og flere med brutte samboerskap bak seg. Mange har måttet etablere seg på nytt og betaler fortsatt på boliglån. Det er på tide at også denne gruppen blir omtalt.

Anne Kampen

LOP tilbyr rådgivning

Pensjonsaker:

Elen Lein tlf. 71 25 35 23, mobil
915 58 954,
e-post: lein.aas@online.no

Arv/boppgjør/testament

Tove Lian 75 15 03 02 eller
mobil 456 30 948,
e-post: hel-lia@online.no

Demensplan 2015

Jeg viser til artikkel i LOP nr. 1 2012 angående demens. Artikkelen er godt skrevet når det gjelder selve emnet, men på mange måter forteller den om en virkelighet som på mange måter ikke finnes.

For oss som er pårørende til en demenspasient er artikkelen langt i fra den virkelighet som jeg daglig opplever.

Vi bor i en relativt stor østlands-kommune hvor det er laget en demensplan som er vedtatt i Bystyret i 2010. I vedtaket står det også at planen skal gjennomføres når økonomien tilsier det. Noen

økonomi finnes foreløpig ikke og vil neppe finnes hverken i inneværende år, neste år, men kanskje i 2014. Demensplanen ligger trygt og godt i skuffen, men er blitt noe gulnet i kantene. Jeg var aktiv i LOP i noen år, men måtte kutte ut til fordel for demensproblemer. Jeg har skrevet mange artikler i lokalavisa, vært til intervju i radio og min kone og jeg var med i et TV-opptak som ble sendt på riksnettet 4. juli i fjor.

På grunn av min kones andre sykdommer har vi hjemmesykepleie to ganger daglig. For en demenspasient er ro og gjenkjen-

nelse viktige områder. Hjemmesykepleien ble lagt om 5. mars,

Fra dette tidspunkt og frem til 10. april har vi hatt 34 nye ansikter å forholde oss til. Hvordan tror dere dette påvirker en demenspasient? Min kone har vært heldig og har plass på dagsenter 3 dager pr. uke. Hun blir hentet 08.50 og er hjemme igjen 14.45. I sommermånedene 13.45. Juli måned er dagsenteret stengt. Kona mi må stelles og være ferdig til 08.50. Svært ofte er de som skal stelle henne sent ute og det blir stress for å bli ferdig. Tre ganger i mars har jeg kjørt henne selv til dag-

senteret fordi sykepleieren har kommet for sent.

Alt jeg skal gjøre privat, slik som lege, møter, hårklipp, alt av innkjøp, etc., må gjøres på de timer som hun er vekkt. På de dager hun er hjemme må jeg for henne sørge for tilsvarende (lege, hårklipp etc.).

Min kone kan ikke lenger være alene slik at jeg er stengt ute fra sosiale tiltak, eksempelvis LOP-møtene. Mange har spurt meg: «Hvorfor får vi bare avslag når vi søker kommunen om noe? Hvorfor får vi aldri noe forslag fra saksbehandler? Saksbehandlingstiden for en søknad er ca. 6-7 uker.

Hvem måtte lære å lage middag eller å sørge for rent tøy? Nei, la meg stoppe der!

Tidligere har vi vært på mange LOP-turer og mange andre turer, men nå er dette fullstendig stop-

pet opp. Heldigvis har vi gjennom årene lagt bilder i album og med en del kommentarer og for oss er dette nødvendige og gode minner. For kona mi kan dette føre til at hun husker episoder fra år tilbake og ved TV-opptaket fortalte hun at det var kaldt på Madeira.

Jeg føler at hverdagen er anstrengende og Demensplanen 2015 «Den gode dagen» er fjern. Regjeringen har store ambisjoner med Demensplanen, men hva hjelper det når kommunene ikke følger opp. Mjølnerød skriver selv at halvparten av kommunene har demensteam, halvparten av pasientene er ikke diagnostisert. Medikamenter er fortsatt på forsøksstadiet.

Mange steder kan du lese om Alzheimer som 2/3 av de demente har. Et seriøst blad som «Vi over 60» skrev for noen år siden at Alzheimer pasienter bør gå med hjelm for da vil hjerneceller vokse

ut igjen. Jeg sendte et innlegg skrevet i raseri. Et annet sted har jeg lest at rå ubehandlet kokosmelk inneholder stoffer som gjør at du er tydelig bedre etter 3-4 måneder. Stort sett kommer slike opplysninger uten at det foreligger dokumentasjon.

Helsevesenet er flinke til å fortelle meg at jeg må ta vare for meg selv for ellers blir vi 2 pasienter. Mitt svar til dette er: - Ja da, men hvordan gjør jeg det?

Mange av leserne kan sikkert kjenne seg igjen. Mitt råd er derfor: Gjør Demenssaken kjent!

Det er alt for mange mørketall når det gjelder demens. Det merkes når vi har stått frem med konas sykdom.

Oddbjørn Hagen

Landslaget for offentlige pensjonister (LOP) har samarbeid med:

Sykepleierforbundet
Presteforeningen
Skolelederforbundet

Mattilsynet
OPPF (Oljedirektoratet/
Petroleumsdirektoratet)

Sykehjem og omsorgsleiligheter med heldøgnspleie

Jeg blir overrasket når jeg leser i siste LOP utgaven at enkelte kommuner bruker økonomiske forhold ved tildeling av plass.

Jeg har erfaringer fra praksisen her på Lillehammer. Her er det nå 12 leiligheter som i ca. to år har

hatt heldøgnspleie. De som har fått tildeling her har litt mindre behov enn de som når opp til sykehjemsplass. De må selv betale husleie på vanlig måte og tillegg for mat dersom de ønsker å delta i fellesmåltidene. Kommunen dekker pleiedelen.

Jeg ville trodd at dersom økonomi kommer inn så burde de som har lavest trygd få sykehjemsplass.

Torkjell Haustveit
Leder Lillehammer eldreråd

Pensjonister - vi bidrar også!

Nesten all mediaomtale om pensjonister er at vi koster penger og ressurser og bidrar lite og sånn er det. Den såkalte "eldrebølgen" gjør forholdene enda mere vanskelige.

Er vi FLINKE nok til å komme med motforestillinger mot ensidigheten – vi bidrar også og både økonomisk og enda mere for selvfølelsen er det viktig å få fram fakta.

Heldigvis begynner vi nå å få kunnskap om fakta fra nøytrale kilder og ikke bare påstander. Jeg skal prøve litt ved å ta tre forhold av mange bygget på data fra Statistisk Sentralbyrå (SSB) og Norsk Institutt for oppvekst og

aldring (NOVA) og gjøre det grovt og forenklet.

Vi har i dag ca. 57.0000 pensjonister over 67 år og de utgjør ca. 12 prosent av befolkningen. De framskrivninger jeg har er at de vil utgjøre 17 prosent i 2020 og 21 prosent i 2060, men dette er usikkert bl.a. grunnet innvandring og yrkesdeltagelse. Det vi imidlertid vet, er at skatteinntektene fra privatpersoner i 2011 på statsbudsjettet var på ca 340 milliarder kr, og av de kom ca 45 milliarder fra folk over 67 år. JA merk det – vi betaler vår del av inntektene.

I likhet med mange land har Norge nå begynt å lage regnskap for frivillige arbeide – bygget opp som ett bransjeregnskap på linje

med andre bransjer og da vurdert ut fra brutto nasjonalprodukt (BNP).

Da kommer en til den overraskende konklusjon at Frivillighetssektoren er større enn f.eks. landbruk eller hotell-og-restaurant. Den omsetter for over 110 milliarder i året og av det utgjør ulønnet pensjonistarbeid i alle fall 30 milliarder. Jeg stopper med dette nå – for mange tall kan forvirre. Det er da heller ikke tall som er sentralt.

Det sentrale er: De aller fleste mennesker ønsker å bli verdsatt gjennom innsats. Vi yter innsats og skal bli verdsatt for det.

Per Rasmussen
Leder LOP Lillehammer

LOP og Skolelederforbundet

En ny samarbeidsavtale med skolelederforbundet ble undertegnet 21. mars.

Fra venstre Kjell Helland, Turid Frimo, forbundsleder Eva Hvidsten Dahl og adm. leder i Skolelederforbundet Øyvind Tveitstul etter undertegnelsen

Etter at landsmøtet i NSLF vedtok å avvikle den tidligere kollektive avtalen, har forbundene forhandlet seg frem til ny samarbeidsav-

tale. Avtalen ble undertegnet 21. mars. Begge parter synes avtalen er fordelaktig, og at den sikrer nær kontakt mellom forbundene

framover. Skolelederforbundet har nytte av at LOP deltar i drøftinger med myndighetene gjennom samarbeidsavtalen med Unio. Medlemmene som ønsker medlemskap i LOP, får tilgang til gratis rådgivning hos spesialrådgivere i LOP. «Vi i LOP» tilbyr fast spalteplass fra og med nr. 3 og nettsamarbeid. Avtalen ble signert 21. mars på et møte mellom (foto fra venstre) LOPs leder og nestleder, Kjell Helland og Turid Frimo, og Eva Hvidsten Dahl og Øyvind Tveitstul, hhv. forbundsleder og administrativ leder i Skolelederforbundet.

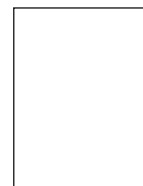
Jeg vil bli medlem av LOP!

- som medlem av nærmeste lokallag. Kontingent kr 200 + lokallagskontingent ledtatt på årsmøte.
- som direkte av LOP sentralt. Kontingent kr 200 pr. år.

Navn:

Adresse:

Postnr.:..... Poststed:.....

LOP
Petter Grubensgt. 9 de
8624 MO I RANA

Jeg vil melde fra om

Nytt navn:

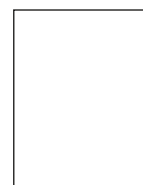
Ny adresse:

Postnr.:..... Poststed:.....

Innsendt av:

Navn:

Medlemsnummer

LOP
Petter Grubensgt. 9 de
8624 MO I RANA

	HYRER	TOPP	GATE BOM	↓	UKE- DAG	↓	NØT AR- TIST	↓	ENKEL	
	↳								LYD	
	TRYK- KE						MORO			
	↗			TRÅKK			DRIKK KV.- NAVN			
	EGEN SKJE- MAT	HAI- KER		FILM- FIGUR	↘				ALDRI	
↳										
↓	ALMIN- NELIG KOST	MÅTER	↓	RA PLA- GER	PRON- OMEN	ROM- MER STING		HEV- ELSE		
↳						→			↘	
UNDER- HOLD- NING						HUS	BLUS- SET			
IVRIG							UTE- BLI	LEVER	SÅR	
EKTE				KUNNE	PYNTE			BRO- DERE KORT		
SEIL- TE TAGG					TOKT	RIGO- RØS NORD				
↳		M- NAVN	ASIAT MENGE- DE					LANG SINTE		
FRITT						DRO				
BELTE					SLØV FISK			PAR		
BRØD				YTRET KOST- HOLDET		SANN			HATT	
↗						MORAL	BOR		GL. PLATE	
EDEN		PLAN- TE SPINKET					BARN	SAMS		
SERE- MONI	KANE- FART VENER						↓	TONE	PLATE- PRA- TER	
↳			HEL- LIG		KV.- NAVN			PLAGG	↓	FRED
HVILE					MÅL SÅR		FISK LEG- DEL			
TIRRE →					DYRET			GRØNN- SAK		
			←			←		←		←

Løsning nr 2-2012 : Hvordan slår samhandlingsformen ut for oss i LOP?

Vi gratulerer vinnerne som får 5 quicklodd hver i posten!

Berit Hoel, Oslo

Nils Audun Gryting, Gjerstad

W. Georg Johanssen, Kristiansand

Kari Sonja Ekeland, Tromsø

Vera Espedal, Bergen

Frist for innsending av løsning i nr 2-2012 er 1. august

Navn: _____

Adresse: _____

Postnr/poststed: _____

Løsningsord: _____

Send til tomaholt@start.no

eller Vi i LOP, Tømtesvingen 30, 2013 Skjetten Innen 1. august

LOP-representantene i eldreråd 2011-2015

Vi i LOP hadde en oversikt over LOP-representanter i eldreråd i nr. 1. Både sekretariatet og redaktøren har deretter fått melding om flere representanter. Her innføres en fast spalte med navn og e-postadresse til våre representanter på en viktig påvirkningsarena for pensjonister. Gi innspill, still spørsmål – de arbeider for oss!

Fylke/kommune er angitt først, deretter lokallag hvis lokallaget og kommunen ikke har samme navn. Vara-representanter står under «sin» representant. Vennligst meld endringer slik at listen holdes a jour.

Fylkeseldreråd:

Hordaland, Bergen og omland:
Ingrid Linde,
tlf. 55 95 10 87

Hordaland, Bergen og omland:
Anne-Karin Davidsen (vara)
adav@broadpark.no

Nordland, Midt-Helgeland:
Berit Lorentsen,
berit.lo@online.no

Oppland:
Per Rasmussen (nestleder)
prasmus@online.no

Rogaland, Sandnes og Jæren:
Johan Risa,
johan.risa@kleppnett.no

Rogaland, Sandnes og Jæren:
Ranveig Løge (vara),
ranveigloge@live.no

Rogaland, Haugaland:
Anne-Björg Hovda
(vara for repr. fra
Pensjonistforbundet),
anne.b.hovda@haugnett.no

Sogn og Fjordane, Nordfjord:
Eivind Skjerven (leder),
eivind.skjerven@gmail.com

Telemark:
Evy Brattland,
brattlan@online.no

Telemark:
Annbjørg Mo (vara),
tlf. 35 52 27 06

Kommunale eldreråd:
Askøy, Bergen og omland:
John Solvik,
jsolvik@online.no

Askøy, Bergen og omland:
Tor Tønder (vara),
tlf. 56 14 05 80

Bergen:
Kirsten Utaaker,
kirs-u@online.no

Bergen:
Annelise Olsen (vara),
ao38@online.no

Bergen:
Willy Gustafson,
wilgust@online.no

Bergen:
Jorunn Solberg (vara),
jor-solb@online.no

Bodø, Salten: Audun Spjell,
spjaud@start.no

Fjell, Bergen og omland:
Ole Konrad Ekerhovd (leder),
tlf. 56 33 14 74

Fjell, Bergen og omland:
Kjell Nordahl-Pedersen (vara),
tlf. 56 32 14 63

Fusa, Bergen og omland:
Turid B. Ekeberg,
tlf. 908 79 009

Gjøvik:
Ole Wilhelm Kavli,
od-hage4@online.no

Kristiansund:
Øyvind Wæraas,
owaeraas@online.no

Lillehammer:
Torkjell Haustveit (leder),
thaustve@online.no

Lillehammer:
Aagot Flagstad (vara),
flagstad@bbnett.no

Os, Bergen og omland:
Olav Djuve,
odjuve@broadpark.no

Os, Bergen og omland:
Johannes Bolstad (vara),
johannes.bolstad@bbkfiber.no

Osterøy, Bergen og omland:
Norvald Vedaa,
nvedaa@online.no

Osterøy, Bergen og omland:
Kari Aarestøl (vara),
tlf. 56 39 41 46

Osterøy, Bergen og omland:
Kari Vikesund,
karivikesund@c2i.net

Rana:
Ketil Ryssdal,
ryssdal@online.no

Rana:
Hanna Seeger,
hanna.seeger@rana.net

Rana:
Inga Marie Rushfeldt,
tlf. 75 15 25 04

Rana:
Tove Lian (vara),
hel-lia@online.no

Sandefjord:
Kåre Hoel,
kare.hoel@sfjbb.no

Sandefjord:
Sonja Lausch-Liseth (vara),
lisson@online.no

Sandnes:
Aase Brit Borsheim,
aase-brit.borsheim@lyse.net

Sandnes:
Per Egra (vara),
per.egra@lyse.net

Sarpsborg:
Erling Loraas,
elorass@online.no

Sola, Sandnes og Jæren:
Jon Solheim,
tlf. 51 65 51 46

Trondheim:
Astrid Seim Ekeland,
aseke@broadpark.no

Tromsø:
Jorunn Rasmussen,
krasmu@online.no

Tønsberg:
Oddbjørn Hagen,
od-hage4@online.no

Ullensaker, Øvre Romerike:
Olav Hagen (leder),
olav-hagen@frisurf.no

Ullensaker, Øvre Romerike:
Arne Myhte (vara),
mythe@live.no

Vefsn, Midt-Helgeland:
Turid Mæhre Olsen,
turid.arna.olsen@hotmail.com

Vefsn, Midt-Helgeland:
Randolf Brattli (vara),
randobra@frisurf.no

Vefsn, Midt-Helgeland:
Peggy Natvig (vara),
tlf. 996 90 070

Voss, Voss:
Kirsten Takvam,
tlf. 56 51 22 47

Ålesund:
Randi Havnevik Devold,
randi.devold@hotmail.no

Ålesund:
Thor Magnussen (vara),
thormagn@online.no

Ålesund:
Sjur Brande (vara),
sjur.brande@live.no

Returadresse:
LOP
Petter Grubens gate 9
8624 Mo i Rana

LOKALLAGENE

AKERSHUS				OSLO			
Asker				Oslo			
Jorid Nørholm	66 78 41 07	995 34 250	jorid.norholm@gmail.com	Lillian Saxegaard	22 61 21 62	944 99 320	lillian.saxegaard@gmail.com
Nedre Romerike				Mattilsynet			
Leon Skogvold		906 32 500	smskog@online.no	Karin Tubås Andersen		482 70 235	anter2@online.no
Øvre Romerike				Meteorologisk Inst. Seniorklubb			
Kjellfrid Frankmo		970 92 474	p_olsen@combitel.no	Norvald Bjergene		90871523	norwaldb@online.no
Buskerud				ROGALAND			
Kongsberg				Haugaland			
Rolf Wallin	32 73 44 07	90842165	rolf.henry.wallin@ebnett.no	Kristin-Elfi Flåto		478 69 818	krisflaa@getmail.no
HEDMARK				Mattilsynet R/A			
Glåmdal				Per Astrup Filseth		916 25 202	
Jan Nicolay Aas		915 30 560	annastearn@gmail.com	OPPF			
Presteforeningen				Wilhelm K. Trym	51 55 57 97		gunnarnyboe@czi.net
Nils Kristian Lie		952 19 026	ragnils@gmail.com	Sandnes og Jæren			
HORDALAND				Synnøve Ladstein	51 66 41 39	91697145	sy-lad@online.no
Bergen				Stavanger			
Gunda Falao Sparre	55 90 10 53		gunda.sparre@gmail.com	Kjell Espedal	51 58 65 89	976 72 610	kjell.espedal@lyse.net
Sunnhordland				SOGN OG FJORDANE			
Vermund Trohjell	53 42 04 42	918 25 257	vermund.trohjell@haugnett.no	Indre Sogn			
Voss				Ivar Nesbø	57 69 53 74	99156922	ivarnesboe@hotmail.com
Bjørn Fareth	56 51 36 34	905 82 699	bfareth@online.no	Nordfjord			
MØRE OG ROMSDAL				Eivind Skjerven	57 67 12 00		eivind.skjerven@gmail.com
Kristiansund				SØR-TRØNDELAG			
Øyvind Wæraas	71 58 39 72	480 88 404	oweraas@online.no	Trondheim			
Molde				Annbjørg Ulset Evensen		930 30 739	ul-evens@online.no
Bitten Linge	71 25 21 56		bitten.l@online.no	TELEMARK			
Ålesund				Telemark			
Sigurd Dybvik	70 13 37 60	911 07 120	sidy@mimer.no	Evy Brattland	35 55 78 48	986 72 973	brattlan@online.no
NORDLAND				TROMS			
Midt-Helgeland				Tromsø			
Åse Floa Steinrud		977 17 534	tove@wika.no	Laila Jernsletten		47 60 10 39	laila@jernsletten.no
Rana				VESTFOLD			
Tove Lian	75 15 03 02	456 30 948	hel-lia@online.no	Larvik			
Siten				Odd Bjarne Johansen	33 11 12 91	913 99 944	oddbj@online.no
Brynhild Geiring	75 53 93 68	90170180	bgeiring@hotmail.com	Sandefjord			
Vågan				Kåre Hoel	33 47 54 72	90803462	kare.hoel@sfjbb.net
Turid Hansen		992 59 829	johald@online.no	Tønsberg			
NORD-TRØNDELAG				Ole Henrik Røine		900 94 360	oroine@online.no
Namsos				ØSTFOLD			
Bjørn Kvatningen	74 27 33 23	992 66 705		Fredrikstad			
Steinkjer				Ivar Berntsen	69 34 09 89		ivar1935@online.no
Leif Aune	74 14 36 34	994 34 351	leif.kjetil.aune@ntebb.no	Indre Østfold			
OPPLAND				Randi Frankrig		922 80 706	randi.frankrig@bluezone.no
Gjøvik				Moss			
Elin Onsrud	61 19 17 58		tryon@online.no	Unni Roksvåg	69 25 85 44		bjarok@online.no
Gudbrandsdal				Sarpsborg			
Terje Lindby	61 23 08 50		tromlin@online.no	Ellen-Marie Mikkelsen	69 15 48 87		ellen-mm@online
Lillehammer							
Per Rasmussen		995 07 051	prasmus@online.no				